

Arbetet med
extra anpassningar samt
åtgärdsprogram för elever
i behov av särskilt stöd.

Styrdokument

Denna handlingsplan har sin utgångspunkt i vad som sägs om extra anpassningar samt åtgärdsprogram och särskilt stöd i skollagen (SFS 2010:800) och Skolverkets allmänna råd om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd (SkolFS 2013:8).

Definitioner

Åtgärdsprogram upprättas för en elev som är i behov av särskilt stöd, dvs. om eleven inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen och riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Åtgärdsprogram skall även upprättas för en elev som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation, som gör att skolan på sikt befarar att eleven inte når kunskapskraven.

Anm. Åtgärdsprogram skall alltså endast upprättas om skolan befarar att en elev inte kommer att nå kunskapskraven. Termen "socialt åtgärdsprogram", som ibland används, finns inte. Finns det anledning för skolan att arbeta med en elevs beteende skall det göras utifrån en handlingsplan, enligt Skolverkets allmänna råd för 'arbetet mot diskriminering och kränkande behandling' eller 'arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan'.

Stöd ges i första hand i form av extra anpassningar. Om detta inte räcker skall frågan om särskilt stöd utredas. Gränsen mellan vad som är en extra anpassning och särskilt stöd är inte entydig, utan skall vara föremål för en professionell bedömning i det enskilda fallet. På Södertälje friskola är det rektor tillsammans med elevhälsoteamet som gör den bedömningen.

Arbetsgång

Innan frågan om särskilt stöd aktualiseras skall undervisande lärare ha infört och prövat extra anpassningar för att tillgodose elevens behov. En extra anpassning genomförs inom ramen för den ordinarie undervisningen. En elev kan ha extra anpassningar i ett eller flera ämnen och det kan även vara fråga om olika former av extra anpassningar i olika ämnen. En extra anpassning dokumenteras av undervisande lärare i Unikum, i kommentarsfältet till bedömning av kunskaper.

Processen med åtgärdsprogram innefattar flera olika steg, vart och ett med olika delsteg. Se även bilaga 1.

Uppmärksamma

Så snart någon antar att det finns risk för att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som den minst ska uppnå ska rektor få information om detta. Undervisande lärare gör det genom att markera detta under Kunskaper i Unikum.

I samband med att rektor informeras skall läraren även diskutera frågan med elev och vårdnadshavare.

Utreda

När rektor har informerats skall denne upprätta ett ärende som lyfts i elevhälsoteamet för vidare handläggning. Där avgörs vilka delar utredningen ska omfatta, t.ex. om extern kompetens skall anlitas. Dessutom beslutar elevhälsoteamet vem som ska genomföra utredningen.

För att utredningen skall vara av hög kvalitet är det viktigt med ett gott samarbete med eleven och vårdnadshavarna. Det åstadkommer vi genom att hålla alla barn och vårdnadshavare kontinuerligt uppdaterade om kunskapsutvecklingen hos det enskilda barnet. Denna information ges i första hand via Unikum. Därigenom blir steget mindre när det är aktuellt att utreda behov av särskilt stöd. I de fall vårdnadshavare ändå motsätter sig en utredning kallar rektor till en elevhälsokonferens i syfte att

förklara vikten av en utredning. Kvarstår vårdnadshavarens motvilja kan rektor besluta att starta en utredning trots detta, med undantag för de delar som kräver vårdnadshavarens godkännande.

Utredningen skall dokumenteras skriftligt på blankett ÅP2014:1. När utredningen är klar presenteras den i elevhälsoteamet och rektor fattar beslut huruvida ett åtgärdsprogram skall upprättas eller inte. Därefter kallar rektor, eller den som rektor utser, elev och vårdnadshavare till ett möte för genomgång av utredningen. Vid detta möte deltar rektor, eller den som rektor utser, samt mentor. Mentor för minnesanteckningar vid mötet.

Utarbeta

I de fall rektor beslutar att åtgärdsprogram inte skall upprättas skall detta göras på blankett ÅP2014:2. I förekommande fall skall beslutet innehålla en anvisning om vad den individuella utvecklingsplanen bör innehålla. Beslutet delges eleven och vårdnadshavaren vid det möte då utredningen presenteras, se ovan.

Beslutar rektor att ett åtgärdsprogram skall upprättas diskuteras utformningen av detta i samband med att utredningen presenteras för elev och vårdnadshavare, se ovan.

Utifrån vad som framgår av utredningen och vad som diskuterats med elev och vårdnadshavare utarbetar den som rektor utser ett åtgärdsprogram enligt blankett ÅP2014:3. Förslaget lämnas till rektor som sedan fattar beslut om åtgärdsprogrammet. Ett original av åtgärdsprogrammet arkiveras på skolan och kopior lämnas till vårdnadshavare och den som ansvarar för åtgärdsprogrammet.

Vid varje givet tillfälle skall en elev endast ha ett åtgärdsprogram.

Genomföra och följa upp

Så snart ett beslut om åtgärdsprogram har fattats samlar den som ansvarar för detsamma att de personer som är involverade i arbetet samlas för att gå igenom de åtgärder och aktiviteter som beslutats. Särskilt viktigt är det att belysa hur arbetet kommer att kommuniceras med eleven för att tydliggöra hur olika moment knyter an till målen i åtgärdsprogrammet, samt hur man kan ta hjälp av elevens starka sidor.

Var och en som är inblandad i ett åtgärdsprogram ansvarar för att det som beslutats verkligen genomförs och om det egna arbetssättet är effektivt eller behöver förändras. Under arbetslagstiden stämmer den som ansvarar för hela åtgärdsprogrammet av med undervisande lärare att så är fallet och om åtgärderna verkar ha avsedd effekt eller om justeringar inom det befintliga åtgärdsprogrammets ram behöver göras.

Utvärdera

När ett åtgärdsprogram beslutas anges även när programmet utvärderas. Utvärderingen genomförs av den som ansvarar för åtgärdsprogrammet tillsammans med elev och vårdnadshavare. Inför detta tillfälle skall all personal på skolan som varit delaktiga i åtgärdsprogrammets genomförande göra en gemensam utvärdering som förberedelse. Utvärderingen dokumenteras på blankett ...

Vid utvärderingstillfället kan man konstatera att gällande åtgärdsprogram har haft avsedd effekt och kan avslutas. Ett sådant beslut fattas av rektor på blankett ÅP2014:5. Om man vid utvärderingstillfället ser att åtgärdsprogrammet fungerar, men att det krävs mer tid fattas ett nytt beslut om åtgärdsprogrammet på blankett ÅP2014:4 Det är alltså inget nytt åtgärdsprogram, bara ett beslut om att ge det mer tid. Ett tredje alternativ vid utvärderingen är att man ser att åtgärdsprogrammets mål och åtgärder behöver förändras. Då skall ett nytt beslut om

åtgärdsprogram fattas enligt ovan. Eventuellt kan det även finnas behov av ytterligare utredningar före detta beslut.

